

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych
do spraw postępowań przed Europejskim
Trybunałem Praw Człowieka
Paweł Wierdak

Warszawa, 25 marca 2026 r.

Sprawozdanie z posiedzenia Zespołu ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka¹, które odbyło się w dniu 18 grudnia 2025 r.

Spotkaniu przewodniczył Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, Paweł Wierdak („Pełnomocnik”). Pełnomocnik podkreślił szczególnie charakter ostatniego posiedzenia Zespołu w roku, na które od 2012 r. zapraszani są przedstawiciele organizacji społeczeństwa obywatelskiego zajmującymi się problematyką ochrony praw człowieka oraz przedstawiciele samorządów prawniczych w celu wspólnej refleksji nad najważniejszymi zagadnieniami dotyczącymi wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka („ETPC”, „Trybunał”) oraz priorytetowymi kierunkami działań na przyszłość.

I. Informacja o bieżącej działalności Pełnomocnika.

1. Sprawy zakomunikowane Rządowi w IV kwartale 2025 r.

W okresie od 1 października 2024 r. do 17 grudnia 2025 r. Trybunał zakomunikował rządowi RP **14 nowych skarg**. 13 z nich dotyczyło przewlekłości postępowań cywilnych i karnych. Pozostała skarga (*Stonoga p. Polsce*) dotyczyła warunków w zakładzie karnym w związku ze środkami zastosowanymi w stosunku do skarżącego (m.in. każdorazowe kontrole osobiste przy opuszczaniu i powrocie do celi, stały monitoring) z uwagi na zaklasyfikowanie go jako tzw. osadzonego medialnego, mimo braku takiego reżimu przewidzianego w prawie.

Łącznie w 2025 r. zakomunikowanych zostało 129 nowych skarg.

Pełnomocnik przekazał również informację nt. nowych środków tymczasowych - od daty poprzedniego posiedzenia Zespołu (30 września 2025 r.) Trybunał zastosował **środek tymczasowy w stosunku do Polski 17 razy, a łącznie od początku roku – 113 razy**. Wszystkie te przypadki związane są z wejściem w życie przepisów o zawieszeniu prawa do wnioskowania o ochronę międzynarodową i zobowiązują Polskę do niewydalania cudzoziemca z Polski. Jednocześnie Pełnomocnik wskazał, że aktualnie **10 z nałożonych środków jest nadal w mocy**, a rząd przedkłada Trybunałowi żądane informacje. W pozostałych 103 przypadkach środki zostały albo uchylone (79) albo nie zostały przedłużone (24). Ponadto, spośród 103 spraw, w których zastosowane wcześniej środki zostały uchylone albo nie zostały przedłużone, **Trybunał skreślił 99 z listy spraw**.

2. Orzeczenia wydane lub notyfikowane w IV kwartale 2025 r.

Od 1 października do 17 grudnia 2025 r. Trybunał notyfikował 31 orzeczeń wydanych w sprawach polskich, w tym 5 wyroków i 26 decyzji, obejmujących łącznie 67 skarg.

¹ Powołanego Zarządzeniem nr 73 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2007 r. z późniejszymi zmianami.

- Odnośnie do **26 decyzji**: (i) 14 z nich to ugody (obejmujące łącznie 39 skarg) – sześć dotyczyło przewlekłości postępowań, dwie dotyczyły przewlekłego stosowania aresztu tymczasowego, dwie – zarzutów związanych z praworządnością, po jednej ugodzie dotyczyło braku przeprowadzenia skutecznego śledztwa w sprawie śmierci pacjenta w szpitalu, nadmiernego użycia siły przez policję, pozbawienia władzy rodzicielskiej z uwagi na orientację seksualną oraz kontroli osobistych osadzonego; (ii) 8 to decyzje zatwierdzające deklaracje jednostronne (obejmujące 19 skarg) – trzy dotyczyły przewlekłości postępowań, dwie dotyczyły zarzutów związanych z praworządnością, po jednej – przewlekłego stosowania aresztu tymczasowego, braku zapewnienia przez Polskę ram prawnych dla uznania i ochrony związków jednopłciowych oraz wolności wypowiedzi; (iii) 3 decyzje stwierdzały niedopuszczalność skarg z uwagi na oczywistą bezzasadność z uwagi na: fakt, że zwrot pozwu skarżącego wynikał z niedochowania przez niego ustawowych wymogów formalnych służących prawidłowemu przebiegowi postępowania, w sytuacji gdy prawo krajowe zapewniało mu realną i dostępną procedurę ustalenia adresu strony przeciwnej oraz możliwość ponownego wniesienia pozwu, z których to środków skarżący nie skorzystał (*Orłowski p. Polsce*), uznanie, że oddalenie skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy stanowiło uzasadnione, proporcjonalne i przewidywalne ograniczenie dostępu do sądu najwyższej instancji, oparte na obowiązującym wcześniej przepisie służącym pewności prawa, a sprawa skarżącego stowarzyszenia została uprzednio merytorycznie rozpoznana przez dwie instancje sądowe z zachowaniem gwarancji procesowych (*Stowarzyszenie Obrony Interesów Mieszkańców „Jedność” p. Polsce*), brak oznak bezczynności, za którą odpowiedzialność ponosiłyby organy krajowe i znaczące przyczynienie się skarżącego do ogólnego przedłużenia postępowania (*Alichniewicz p. Polsce*); (iv) jedna decyzja dotyczyła skreślenia sprawy z listy skarg z uwagi na rozstrzygnięcie sprawy na poziomie krajowym.
- Spośród **5 wyroków**: (i) wyrok A.W. p. Polsce z dnia 9 października 2025 r. (nieostateczny) dotyczył naruszenia prawa do poszanowania życia rodzinnego skarżącego w związku z brakiem zapewnienia mu możliwości zainicjowania i udziału w postępowaniu o zakwestionowanie domniemania ojcostwa męża matki jego dzieci, a także z uwagi na wyjątkową przewlekłość tego postępowania oraz nieskuteczność władz krajowych w uregulowaniu i wyegzekwowaniu kontaktów skarżącego z jego dziećmi; (ii) wyrok T.T. p. Polsce z dnia 16 października 2025 r. (nieostateczny) dotyczył naruszenia prawa do poszanowania życia rodzinnego skarżącego z uwagi na brak podjęcia przez władze polskie wystarczających działań w celu wykonania nakazu powrotu córki skarżącego do Wielkiej Brytanii, wydanego na podstawie Konwencji haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę; (iii) wyrok A.G.-Ś. p. Polsce z dnia 13 listopada 2025 r. dot. naruszenia prawa skarżącej do poszanowania jej życia prywatnego w związku z pozyskaniem jej poufnej dokumentacji medycznej przez prokuraturę w toku postępowania karnego prowadzonego wobec jej męża z uwagi na szeroki zakres przekazanych informacji, długi okres ich przechowywania w aktach sprawy oraz późniejsze ujawnienie innym osobom mającym dostęp do akt, co było nieproporcjonalne do celu postępowania; (iv) wyrok A.R. p. Polsce z dnia 13 listopada 2025 r. (nieostateczny) dot. naruszenia prawa do poszanowania życia prywatnego skarżącej w związku z brakiem pewności co do sytuacji prawnej w zakresie dostępu do aborcji w Polsce, wywołanym opóźnieniem w publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 22 października 2020 r. w sprawie K 1/20 oraz w związku z bezprawnym charakterem ograniczenia w dostępie do aborcji z uwagi na brak spełnienia wymogów praworządności przez skład TK i brak wymaganej przewidywalności prawa; (v) wyrok K.G. i S.G. p. Polsce z dnia 27 listopada 2025 r. dot. naruszenia prawa do poszanowania życia rodzinnego w związku z nieproporcjonalnością środka w postaci umieszczenia skarżącej i jej dziecka w

strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców z uwagi na długość pobytu w ośrodku (dziewięć miesięcy), bardzo młody wiek dziecka, wrażliwą sytuację skarżących oraz brak wystarczającego rozważenia możliwości zastosowania środków alternatywnych do detencji.

3. Sprawy w procesie wykonywania.

Według stanu na dzień 17 grudnia 2025 r., w procesie wykonywania pod nadzorem Komitetu Ministrów RE znajdowały się **153 orzeczenia** w sprawach polskich, w tym 121 wyroków i 32 decyzje zatwierdzające ugodę. 53 wyroki zostały przez Komitet Ministrów sklasyfikowane jako wiodące, a 71 jako powtarzalne (przy czym kilka wyroków jest jednocześnie wiodących dla pewnej kwestii, a powtarzalnych w odniesieniu do innej, więc widnieją w obu klasyfikacjach). Największą grupę spraw wymagających wykonania niezmiennie stanowią wyroki dotyczące przewlekłości postępowań cywilnych i karnych (34 sprawy) oraz administracyjnych i sądowo-administracyjnych (13 spraw). 12 wyroków dotyczy różnych aspektów związanych z praworządnością.

Od początku 2025 r. Komitet Ministrów RE zamknął nadzór nad **43 orzeczeniami**.

4. Prezentacja wstępnych danych statystycznych za 2025 r.

Pełnomocnik przedstawił wstępne dane statystyczne za 2025 r., według stanu na dzień 17 grudnia 2025 r. Ostateczne dane będą dostępne dopiero po notyfikowaniu przez Trybunał wszystkich orzeczeń wydanych w grudniu 2025 r. oraz opublikowaniu raportów rocznych przez Trybunał i Komitet Ministrów Rady Europy.

Nowe skargi. W 2025 r. zakomunikowanych został 129 nowych skarg. Jest to o połowę mniej nowych skarg niż w 2024 r. (262 nowe skargi) i ponad trzykrotnie mniej komunikacji niż w rekordowym w ostatnich latach 2023 r. (421 nowych skarg). Pełnomocnik zwrócił jednak uwagę, że ta mniejsza liczba nowych komunikacji została niejako zrównoważona bardzo dużą liczbą wskazań środków tymczasowych (113), które zawsze wymagają pilnego działania oraz szybkiego zebrania żądanych przez Trybunał informacji.

Odnośnie do przedmiotu nowych skarg, niezmiennie od lat najwięcej (104) dotyczy problemu przewlekłości postępowań przygotowawczych i sądowych - cywilnych (79 skarg) i karnych (21). 4 skargi dotyczyły przewlekłości postępowań administracyjnych i sądowo-administracyjnych. Natomiast spośród skarg, które dotyczą nowych kwestii, warto zwrócić uwagę na grupę *Kuczma p. Polsce*, obejmującą sześć skarg dotyczących zarzutów naruszenia art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (prawo do sądu), art. 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) i art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) Konwencji w związku z długotrwałą ekspozycją skarżących na kontakt ze skażeniami obecnymi w powietrzu i brakiem legitymacji do poddania kontroli sądowej aktów administracyjnych przyjmowanych przez samorządy lokalne (programy czystego powietrza).

Liczba orzeczeń wydanych przez Trybunał i notyfikowanych rządowi w 2025 r. wyniosła 81 (wg stanu na dzień 17 grudnia 2025 r.), na co złożyło się 17 wyroków i 64 decyzji. Zatem łączna liczba orzeczeń, nawet uwzględniając nieostateczność danych, jest znacząco niższa niż w 2024 r. (137 orzeczeń – 35 wyroków i 102 decyzje), w tym wydanych zostało mniej więcej o połowę mniej wyroków niż w 2024 r. (35), 2023 r. (33) i 2022 r. (34). Tegoroczna liczba bliższa jest zatem rocznej liczbie wyroków w l. 2017-2021 (od 19 do 23 rocznie), z wyłączeniem 2019 r., w którym Trybunał wydał 12 wyroków w sprawach polskich. Wszystkie wyroki wydane w 2025 r., podobnie jak w dwóch poprzednich latach, stwierdzały co najmniej jedno naruszenie Konwencji.

Odnosząc się do decyzji, z liczby 64 notyfikowanych przez Trybunał do dnia 17 grudnia 2025 r., 33 dotyczyło zatwierdzenia ugód, 17 zaś - deklaracji jednostronnych. Tych 50

decyzji rozstrzygnęto łącznie 132 skargi. Łącznie z wyrokami składają się one na orzeczenia niekorzystne dla rządu. Takich orzeczeń było łącznie 67.

Trybunał wydał również 14 orzeczeń pozytywnych. Składały się na nie decyzje o niedopuszczalności skargi (9) oraz o skreśleniu skargi z listy skarg z przyczyn formalnych (5). W tym zakresie negatywny trend utrzymuje się od czterech lat, konsekwentnie się pogłębiając: w 2024 r. stosunek orzeczeń pozytywnych do negatywnych wyniósł 43 do 94, w 2023 r. - 38 do 81, w 2022 r. - 44 do 64, w 2021 r. - 29 do 67, a w 2020 r. - 25 do 36. W 2019 r. było natomiast 51 orzeczeń pozytywnych i 46 negatywnych.

5. Pozostałe informacje.

Projekt ustawy o wykonywaniu orzeczeń ETPC. Pełnomocnik poinformował, że w dniu 4 grudnia 2025 r. projekt ustawy został przyjęty przez Stały Komitet Rady Ministrów i zarekomendowany Radzie Ministrów. Oznacza to, że należy się spodziewać zakończenia rządowego procesu legislacyjnego i przekazania projektu do prac parlamentarnych na początku 2026 r.

Pełnomocnik przypomniał, że projekt ustawy w toku procesu legislacyjnego, uległ modyfikacjom, aby w bardziej precyzyjny i w pełni poprawny pod względem konstytucyjnym określić zakres współdziałania w celu wykonania orzeczeń Trybunału między Ministrem Spraw Zagranicznych i innymi podmiotami publicznymi administracji rządowej a podmiotami publicznymi spoza administracji rządowej. Ponadto struktura projektowanej ustawy została uproszczona. Kluczowe regulacje, zawarte wcześniej w czterech rozdziałach, znajdują się obecnie w jednym rozdziale 2, podzielonym na dwa oddziały: dotyczące procesu wykonywania w zakresie szczególnych środków indywidualnych i środków generalnych (oddział 1) oraz w zakresie słusznego zadośćuczynienia (oddział 2). Takie rozwiązanie w bardziej przystępny i holistyczny sposób ukazuje proces wykonywania na poziomie krajowym orzeczeń Trybunału i zadania zaangażowanych w niego podmiotów. Odnośnie do Zespołu ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jego cel, zadania i skład zostały szczegółowo określone w projektowanej ustawie, bazując na obecnym zarządzeniu o Zespole. Nie będzie też potrzeby wydania aktu wykonawczego do ustawy w tym zakresie.

Natomiast sam proces wykonywania, jego ogólne ramy – także czasowe – pozostał bez znaczących zmian. Wynika to z konieczności dostosowanie krajowego mechanizmu do zewnętrznych ram procesu wykonywania na poziomie Komitetu Ministrów RE.

XVI Warszawskie Seminarium Praw Człowieka i wizyta Komisarza Praw Człowieka Rady Europy. 17 listopada 2025 r. MSZ - Pełnomocnik ds. postępowań przed ETPC zorganizował szesnastą edycję Warszawskiego Seminarium Praw Człowieka pod hasłem Praw człowieka oraz prawnych i geopolitycznych kontekstów migracji i azylu.

Seminarium zostało zainaugurowane przez Wicepremiera i ministra spraw zagranicznych Radosława Sikorskiego, a głównym prelegentem, który wygłosił wystąpienie wprowadzające, był Komisarz Praw Człowieka Rady Europy, Michael O'Flaherty. W trakcie Seminarium poruszone zostały m.in. kwestie prawnych i geopolitycznych wyzwań związanych z migracją i azylem, zobowiązań dotyczących praw człowieka w prawie migracyjnym i azylowym, koncepcji bezpiecznego państwa trzeciego i ochrony osób należących do grup wrażliwych w procesach migracyjnych. Jako prelegenci i moderatorzy w wydarzeniu udział wzięli przedstawiciele Rady Europy, Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Migracji w Polsce i Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE, a także reprezentanci państw członkowskich Rady Europy, środowiska naukowego, organizacji pozarządowych oraz wiodących ośrodków analitycznych. Pełnomocnik odnotował wysokie zainteresowanie, także frekwencyjne, tegorocznym

Seminarium oraz ożywione dyskusje prowadzone w jego trakcie, świadczące o aktualności tematu i dużym zaangażowaniu różnorodnych podmiotów w poruszoną na Seminarium problematykę.

Ponadto, na marginesie Seminarium odbyło się spotkanie bilateralne Wicepremiera, ministra spraw zagranicznych z Komisarzem Praw Człowieka. Rozmówcy omówili kwestie wsparcia dla Ukrainy, również w perspektywie odbudowy powojennej oraz konieczności uwzględnienia w tej perspektywie wymiaru praw człowieka.

Informacja nt. nieformalnego spotkania ministerialnego Komitetu Ministrów RE. Pełnomocnik poinformował, że w dniu 10 grudnia 2025 r. towarzyszył Podsekretarz Stanu w MSZ Henryce Mościckiej-Dendys i Podsekretarz Stanu w MS Marii Ejchart w nieformalnym spotkaniu ministerialnym Komitetu Ministrów Rady Europy dot. interpretacji i stosowania Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w kontekście wyzwań związanych z migracją. Spotkanie zostało zorganizowane w wyniku dyskusji na forum Rady Europy, zapoczątkowanej listem otwartym 9 przywódców państw członkowskich RE z maja 2025 r., zainicjowanym przez Danię i Włochy, którego sygnatariuszem była także Polska. Podczas spotkania państwa członkowskie RE postanowiły o przygotowaniu deklaracji politycznej dotyczącej zastosowania Konwencji w obliczu wyzwań związanych ze skutkami migracji, która ma zostać przyjęta w maju 2026 r. podczas dorocznego spotkania Komitetu na szczeblu ministerialnym. Mandat do przygotowania projektu deklaracji otrzymał Komitet Sterujący RE ds. praw człowieka (powołano w tym celu specjalną grupę redakcyjną CDDH-EXTRA). Prace nad deklaracją rozpoczną się w styczniu 2026 r. W czasie grudniowego spotkania Polska poparła również wspólne oświadczenie 27 państw, w którym przywołano znaczenie zasad interpretacji i stosowania Konwencji szczególnie istotnych w sprawach migracyjnych (m.in. prawo państwa do kontrolowania wjazdu, pobytu i wydalania cudzoziemców z własnego terytorium, zasada subsydiarności i współodpowiedzialności, zasada proporcjonalności oraz doktryna Konwencji jako „żywego instrumentu”).

Udział Pełnomocnika w pracach Komitetu Sterującego Rady Europy ds. praw człowieka (CDDH) i jego grup roboczych. W tym punkcie Zastępczyni Pełnomocnika przedstawiła prace CDDH i jego grup redakcyjnych: CDDH zakończył prace nad studium nt. potrzeby dodatkowego instrumentu niewiążącego prawnie, który miałby uzupełnić Wytyczne Komitetu Ministrów RE z 2011 r. ws. wyeliminowania bezkarności za poważne naruszenia praw człowieka i zarekomendował zrewidowanie wytycznych; przyjął również podręcznik nt. praw człowieka i sztucznej inteligencji, przygotowany przez grupę CDDH-IA. Ponadto kontynuowane są prace grupy CDDH-PTS dotyczące koncepcji bezpiecznego państwa trzeciego i ustanowione zostały dwie nowe grupy – ds. wykorzystania nowych technologii przez ETPC (CDDH-TE) oraz ds. ochrony prawa do głosowania i uczestniczenia w wyborach, zagwarantowanego w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (CDDH-VOTE).

Ponadto Pełnomocnik poinformował o jego wyborze do Biura CDDH.

II. Informacja na temat ostatniego posiedzenia KMRE poświęconego nadzorowi nad wykonywaniem wyroków ETPC.

Sprawy polskie. W agendzie posiedzenia Komitetu Ministrów RE poświęconego nadzorowi nad wykonywaniem wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które odbyło się w dniach 2-4 grudnia 2025 r. w Strasburgu, znalazły się dwie sprawy polskie: (i) *M.K. i inni p. Polsce* (skarga nr 40503/17 i in., wyrok z dnia 23 lipca 2020 r.) grupa spraw, obejmująca jeszcze wyrok *Sherov i inni p. Polsce*, dotycząca stosowania przez Straż Graniczną praktyki odmowy przyjmowania wniosków o ochronę międzynarodową od cudzoziemców i zbiorowego zwracania ich na Białoruś lub do Ukrainy, narażając ich na ryzyko nieludzkiego i poniżającego traktowania w krajach pochodzenia, braku skutecznego środka odwoławczego, a w niektórych sprawach z grupy - także niezastosowania się przez władze

polskie do środków tymczasowych wskazanych przez Trybunał; oraz (ii) *Poklikayew p. Polsce* (skarga nr 1103/16, wyrok z dnia 22 czerwca 2023 r.) dot. wydalenia cudzoziemca ze względów bezpieczeństwa narodowego na podstawie informacji niejawnych bez wystarczających zabezpieczeń równoważących ograniczenie praw proceduralnych skarżącego. Żadna z ww. spraw nie została poddana w debacie.

W decyzji przyjętej w grupie *M.K. i inni p. Polsce*, Komitet Ministrów RE m.in.:

- uznał, że środki indywidualne w sprawie powtarzalnej *Sherov i inni p. Polsce* zostały wykonane i zdecydował o przyjęciu rezolucji zamykającej nadzór nad wykonywaniem tego wyroku;
- odnotował restrykcje wprowadzone w marcu 2025 r. w zakresie prawa do złożenia wniosku o ochronę międzynarodową i zwrócił się do władz polskich o przekazanie informacji odnośnie do stosowania w praktyce ustawowych wyjątków od tego ograniczenia;
- w zakresie środków tymczasowych, odniósł się do komunikacji przekazanej mu w sprawie wykonywania omawianej grupy przez Helsińską Fundację Praw Człowieka i poprosił władze o komentarz odnośnie do wskazanego przez HFPC przypadku niewykonania środka tymczasowego.

W decyzji przyjętej w sprawie *Poklikayew p. Polsce*, Komitet Ministrów RE m.in.:

- odnotował z zainteresowaniem trwające prace koncepcyjne nad możliwymi gwarancjami proceduralnymi mającymi na celu zrównoważenie ograniczeń związanych z niejawnym charakterem materiału dowodowego z uwagi na przesłanki bezpieczeństwa narodowego, wzywając jednocześnie władze m.in. do wprowadzenia takich gwarancji zarówno w postępowaniu dotyczącym wydalenia cudzoziemca, jak i w postępowaniu dotyczącym pozbawienia uprawnienia pobytowego;
- dodatkowo, w oczekiwaniu na przyjęcie zmian legislacyjnych, zachęcił władze polskie do rozważenia wprowadzenia środków praktycznych równoważących ograniczenia proceduralne, np. inspirowanych środkami wdrożonymi przez Rumunię w ramach wykonania wyroku *Muhammad i Muhammad p. Rumunii*.

Sprawa Ukraina i Niderlandy p. Rosji. Ponadto Zastępczyni Pełnomocnika ds. koordynacji wykonywania wyroków ETPC poinformowała o dyskusji na forum Komitetu Ministrów RE oraz przyjętej przez Komitet decyzji dotyczącej wyroku Trybunału z dnia 9 lipca 2025 r. w sprawie *Ukraina i Niderlandy p. Rosji* (skargi nr 8019/16, 43800/14, 28525/20 i 11055/22, połączone do wspólnego rozpoznania), dotyczącego szeregu naruszeń Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, które miały miejsce na okupowanych terytoriach Ukrainy - Doniecka i Ługańska, od wiosny 2014 r., a także na terytorium całej Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r., tj. początku pełnoskalowej agresji rosyjskiej, do momentu, w którym Rosja przestała być stroną Konwencji, tj. 16 września 2022 r.

Trybunał uznał odpowiedzialność Rosji za wszystkie działania, w tym działania separatystów, stwierdzając, że nie mogłyby one być prowadzone bez pozwolenia, zachęty i wsparcia ze strony władz rosyjskich. Stwierdzone naruszenia dotyczyły czterech kwestii: (i) zestrzelenia samolotu pasażerskiego linii malezyjskich MH17 nad Donieckiem w dniu 17 lipca 2014 r. przez separatystów wspieranych przez Rosję; (ii) systematycznych ataków na dużą skalę przeciwko ludności cywilnej i na obiekty cywilne w Ukrainie; (iii) sposobu postępowania Rosji i wspieranych przez nią separatystów na okupowanych terytoriach, poza polem walki, w okresie od 11 maja 2014 r. do 16 września 2022 r. (m.in. pozasądowe egzekucje cywilów i żołnierzy poza polem walki; powszechne i systematyczne stosowanie gwałtów i przemocy seksualnej jako broni przeciwko cywilom i jeńcom wojennym; przymusowe transfery ludności cywilnej; zastraszanie i prześladowanie grup religijnych; systematyczne kampanie wywłaszczeń na wielką skalę; przymusowa rusyfikacja ludności

ukraińskiej w celu odłączenia całych obszarów od Ukrainy i zaprzeczenia istnieniu Ukrainy jako niezależnego państwa) oraz (iv) deportacji i transferów ukraińskich dzieci do Rosji i na tereny przez nią okupowane.

Sprawy polskie w agendzie Komitetu Ministrów RE w 2026 r. Zastępczyni Pełnomocnika poinformowała również członków Zespołu o kalendarzu prac Komitetu Ministrów RE na 2026 r. w odniesieniu do spraw polskich: (i) w marcu 2026 r. Komitet zajmie się grupą wyroków dotyczących dostępu do legalnej procedury przerywania ciąży w Polsce (*Tysiąc p. Polsce, R.R. p. Polsce, P. i S. p. Polsce, M.L. p. Polsce*), (ii) w czerwcu – wyrokami dotyczącymi praworządności (*Xero Flor p. Polsce, grupa Reczkowicz p. Polsce, Wałęsa p. Polsce, Grzęda p. Polsce, Broda i Bojara p. Polsce, Pająk i inne p. Polsce, Juszczyzyn p. Polsce, Tuleya p. Polsce, Żurek p. Polsce*), (iii) we wrześniu – grupą *Przybyszewska i inni p. Polsce*, dotyczącą braku ram prawnych dla uznania i ochrony związków osób tej samej płci, a także grupą *Kuchta i Mętel p. Polsce*, dotyczącą nadużycia siły przez policję, natomiast (iv) w grudniu – grupą wyroków dotyczących przewlekłości postępowań cywilnych i karnych (grupa *Bąk p. Polsce, Majewski p. Polsce i Rutkowski i inni p. Polsce*) oraz postępowań administracyjnych i sądowno-administracyjnych (grupa *Beller p. Polsce*), a także sprawą *Pietrzak i Bychawska-Siniarska i inni p. Polsce*, dotyczącą sposobu ukształtowania kontroli operacyjnej w Polsce.

III. Wymiana poglądów.

Podczas dyskusji poruszone zostały kwestie wykonywania wyroku pilotażowego *Wałęsa p. Polsce*, wyroku *Tysiąc p. Polsce*, wyroku *M.K. i inni p. Polsce*, kwestia długiego prowadzenia spraw w Trybunale oraz trwającej dyskusji nt. interpretacji i stosowania Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w sprawach migracyjnych.

Przedstawiciel Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia”, Arkadiusz Tomczak zadał pytanie o koszty dla Skarbu Państwa związane z **wypłatą słusznego zadośćuczynienia zasądanego przez ETPC w związku z udziałem w składach orzekających Sądu Najwyższego sędziów wybranych z udziałem nieprawidłowo ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa** oraz o perspektywę wykonania wyroku pilotażowego w sprawie *Wałęsa p. Polsce*. Pełnomocnik przytoczył szacunkową łączną kwotę zasądanego przez Trybunał słusznego zadośćuczynienia na podstawie 6 wyroków (nie wszystkie wyroki w sprawach praworządnościowych dotyczyły ww. kwestii) i 22 decyzji zatwierdzających ugody bądź deklaracje jednostronne – ok. 1 214 000 euro plus 10 406 euro tytułem zwrotu kosztów i wydatków oraz ok. 1 814 euro i 3 692 zł tytułem odsetek. Wypłacone zostały wszystkie kwoty, oprócz tych wynikających z czterech najnowszych decyzji, w których nie minął jeszcze termin płatności, a procedura płatności jest w toku. Powyższe orzeczenia rozstrzygnęły łącznie 100 skarg i dotyczyły 103 skarżących.

Odnośnie do perspektyw wykonania wyroku pilotażowego ws. *Wałęsa*, Pełnomocnik podkreślił, że należy rozróżnić sam proces wykonywania wyroków od procedury pilotażowej. Procedura pilotażowa stosowana jest przez Trybunał na potrzeby procedowania podobnych, niezakończonych jeszcze spraw (jako reprezentujące zidentyfikowany w wyroku pilotażowym problem systemowy pozostają zawieszona w czasie, wskazanym przez Trybunał, w którym państwo ma przyjąć środki odnoszące się do tego problemu) i nie ma wpływu na zobowiązanie państwa do wykonania już zapadłych wyroków, w tym wyroku pilotażowego. Proces ich wykonywania trwa niezależnie od procedury pilotażowej przed ETPC i odbywa przed Komitetem Ministrów Rady Europy, zgodnie z art. 46 ust. 2 Konwencji. Oczywiście, część środków wymaganych do wykonania wyroku jest tożsama ze środkami generalnymi wskazanymi w wyroku pilotażowym przez Trybunał. Dlatego informacje o działaniach rządu w ramach wykonywania wyroków praworządnościowych, w tym nt. projektowanych zmian legislacyjnych, przesyłane do Komitetu Ministrów RE w ramach procesu wykonywania, przekazane zostały także do

Trybunału w ramach procedury pilotażowej. Przedłużenie przez Trybunał terminu w ramach procedury pilotażowej na podjęcie stosownych zmian przez państwo wydaje się świadczyć o właściwym kierunku projektowanych zmian prawnych i działań pozalegisłacyjnych podejmowanych przez rząd w ramach wykonywania wyroków praworządnościowych (pozytywnie ocenianych także przez Komitet Ministrów RE).

Przedstawicielka Naczelnej Rady Adwokackiej, mec. Monika Gąsiorowska, odniosła się do wyroku w sprawie *Tysiąc p. Polsce*, dotyczącego dostępu do legalnej aborcji, zwracając uwagę na długi czas wykonywania tego wyroku, zauważając, że wkrótce minie 20 lat od jego wydania (wyrok pochodzi z 2017 r.). W kontekście długiego procedowania spraw zwróciła uwagę, że także Trybunał pewne sprawy bada bardzo długo, wskazując, że niektóre skargi dotyczące praw osób LGBTI zostały rozstrzygnięte po 10 latach. W tym kontekście zapytała, czy rząd prowadzi statystyki takich spraw. Pełnomocnik przekazał, że takie dane nie są zbierane przez stronę rządową, która dodatkowo nie ma informacji na temat wszystkich skarg wniesionych przeciwko Polsce do Trybunału, a jedynie o tych, które zostały rządowi zakomunikowane celem zajęcia stanowiska lub w których Trybunał nałożył środek tymczasowy przed komunikacją. Rząd nie wpływa również na sposób procedowania spraw przez Trybunał, w pełni szanując jego niezależność. Pełnomocnik zwrócił też uwagę, że **problem zaległości w Trybunale** istnieje, ale istnieją również narzędzia, które mają temu zaradzić. Polska stara się korzystać z tych dostępnych dla państw członkowskich i odciążyć Trybunał m.in. poprzez finansowanie delegacji sędziów krajowych do Kancelarii Trybunału (oraz Departamentu Wykonywania Wyroków ETPC w Sekretariacie RE) i dodatkowo, poprzez decyzję o zrealizowaniu wpłaty dobrowolnej na specjalne konto Trybunału, utworzone w 2012 r. w celu zebrania środków na zatrudnienie dodatkowych prawników w Kancelarii.

Przedstawicielka Amnesty International, Anna Błaszczak-Banasiak odniosła się do trwającej na forum Rady Europy dyskusji nad **kwestią interpretacji Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w sprawach migracyjnych**, pytając o cel takiej reinterpretacji oraz o oczekiwania państw inicjujących dyskusję, w tym Polski. W odpowiedzi Pełnomocnik wskazał, że dyskusja już się toczy i oczywistym jest, że lepiej w niej uczestniczyć i przedstawić w niej kluczową dla Polski kwestię instrumentalizacji migracji, kreowanej i wykorzystywanej przez wrogą demokracjom europejskim Rosję, przy wsparciu Białorusi. Jednocześnie Polska mocno podkreśla w tej dyskusji konieczność poszanowania niezależności ETPC w procesie interpretacji Konwencji. Przypomina również, że Trybunał nie działa w próżni i musi zwracać uwagę na zmienione okoliczności zewnętrzne, takie jak wyzwania i obawy państw członkowskich związane z nowymi zagrożeniami, jakie wynikają z nieregularnej migracji. Polska podkreśla, że ochrona konwencyjnego systemu ochrony praw człowieka nie wyklucza dyskusji o zwiększeniu jego elastyczności w zmieniających się warunkach, zgodnie m.in. z niekwestionowaną zasadą Konwencji jako żywego instrumentu, odpowiadającego na potrzeby zmieniającego się świata, a tym samym – pozostającą relewantną w każdych okolicznościach. Intencją Polski w toczącej się dyskusji jest więc uczynienie systemu konwencyjnego bardziej odpornym na próby jego wykorzystania i osłabienia przez państwa niedemokratyczne oraz bardziej adaptowalnym do zmian, szczególnie w środowisku bezpieczeństwa Europy, przy poszanowaniu niezależności Trybunału.

Kontynuując dyskusję w kwestiach migracyjnych, przedstawiciel Instytutu na rzecz Państwa Prawa, Tomasz Sieniow prosił o ocenę Pełnomocnika czy brak wykonania wyroku *M.K. i inni p. Polsce* jest przez rząd wiązany z **kwestią środków tymczasowych** nakładanych licznie przez Trybunał. Pełnomocnik zauważył jednak, że obecnie nakładane środki tymczasowe dotyczą innej sytuacji niż w tzw. sprawach terespolskich (jak sprawy w grupie *M.K.*) – odnoszą się przede wszystkim do osób nielegalnie przekraczających granicę białorusko-polską, które korzystają z możliwości wnioskowania o zastosowanie środka tymczasowego do celów niezwiązanych w istocie z zabezpieczeniem interesów strony w postępowaniu

przed Trybunałem, ponieważ nigdy nie składają skargi i zwykle szybko znikają z terytorium RP. Natomiast do wykonania wyroku *M.K. i inni p. Polsce* potrzebne jest m.in. potwierdzenie właściwego interpretowania woli cudzoziemców ubiegania się o ochronę międzynarodową, a w obecnych warunkach czasowego zawieszenia prawa do złożenia wniosku o ochronę - także przedstawienie szczegółowych informacji odnośnie do stosowania ustawowego wyłączenia pewnych kategorii osób od tego ograniczenia. W zakresie środków tymczasowych, rząd wskazuje natomiast, że aktualnie są one wykonywane niezwłocznie.

Przedstawicielka Komendy Głównej Straży Granicznej, płk Iwona Przybyłowicz uzupełniła powyższe, podkreślając, że w przypadku spraw terespolskich ok. 40 % cudzoziemców ucieka z ośrodków dla cudzoziemców, a reszta objęta jest procedurami azylowymi. W przypadku zaś spraw, w których obecnie nakładane są przez ETPC środki tymczasowe, zaledwie ok. 20-30 % cudzoziemców nimi objętych pozostaje w Polsce, a reszta ucieka lub jest w procedurze dublińskiej po ucieczce. Nie wskazuje to zatem na chęć szukania ochrony międzynarodowej w Polsce.

IV. Informacja nt. wykonywania wyroku ETPC w sprawie *W.W. p. Polsce* (skarga nr 31842/20, wyrok z dnia 11 lipca 2024 r.).

Pełnomocnik przypomniał, że wyrok *W.W. p. Polsce* dotyczył naruszenia prawa do poszanowania życia prywatnego z uwagi na odmowę zezwolenia kontynuowania w zakładzie karnym terapii osadzonej, osoby transpłciowej, w związku z korektą płci. Skarżąca była poddawana tej terapii w dwóch zakładach karnych, w których była wcześniej osadzona, natomiast w kolejnym zakładzie dyrektor placówki odmówił uwzględnienia jej wniosku ws. kontynuowania terapii wskazując, że konieczna jest kolejna opinia endokrynologa. Jednocześnie leczenie zostało przerwane, zanim skarżąca mogła odbyć wizytę u lekarza. Trybunał podkreślił w wyroku, że ciężar spoczywający na skarżącej w zakresie udowodnienia konieczności zaleconego leczenia poprzez poddanie się dodatkowej konsultacji z endokrynologiem był nieproporcjonalny. Pełnomocnik przypomniał również, że w sprawie zastosowany został także środek tymczasowy, nakazujący władzom umożliwienie wznowienia terapii hormonalnej skarżącej na jej koszt. Środek ten został zrealizowany niezwłocznie po jego nałożeniu.

Działania podjęte w odpowiedzi na wyrok ws. *W.W. p. Polsce* przedstawił por. Kacper Suwiński, Pełnomocnik Dyrektora Generalnego Służby Więziennej ds. Ochrony Praw Człowieka i Równego Traktowania. Podkreślił na wstępie, że zapewnienie humanitarnego traktowania osób pozbawionych wolności oraz poszanowanie ich praw i godności niezależnie od płci, orientacji seksualnej, wyznania, czy innych właściwości osobistych traktowane jest priorytetowo przez Służbę Więzienną i jest podkreślane w trakcie każdej odprawy służbowej i szkolenia.

Wskazał, że oprócz działań upowszechniających (skierowanych zarówno do dyrektorów okręgowych Służby Więziennej, komendantów ośrodków szkolenia, jak i kadry CZSW), Dyrektor Generalny SW powołał we wrześniu 2024 r., na mocy zarządzenia, interdyscyplinarny Zespół ds. opracowania standardów postępowania z osobami transpłciowymi w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej, którego zadaniem jest przeanalizowanie sytuacji osób transpłciowych przebywających w jednostkach penitencjarnych oraz przedstawienie możliwych rozwiązań zmierzających do zapewnienia im odpowiednich warunków odbywania kary pozbawienia wolności (chodzi nie tylko o kwestie medyczne, ale też psychologiczne, transportowe czy ewidencyjne). Zespół współpracuje z Departamentem ds. Równego Traktowania w KPRM, z którym konsultuje projekt rekomendacji w zakresie standardów postępowania z osobami transpłciowymi. Zakończenie prac Zespołu planowane jest na koniec kwietnia 2026 r.

Na koniec Pełnomocnik MSZ poinformował, że plan działania ws. wykonania wyroku *W.W. p. Polsce* został w listopadzie 2025 r. przekazany do Komitetu Ministrów RE, który oczekuje obecnie na informacji dotyczące wyników prac Zespołu powołanego przez DG SW.

V. Informacja nt. dobrych praktyk w zakresie wykonywania wyroków, stosowania i upowszechniania standardów wynikających z Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Pełnomocnik poinformował członków Zespołu i uczestników posiedzenia o bardzo pozytywnej inicjatywie w zakresie edukacji i upowszechniania standardów wynikających z orzecznictwa Trybunału, podjętej przez Instytut Romanistyki Uniwersytetu Warszawskiego. Jeden z jego wykładowców wraz ze swoimi studentami zdecydowali się w ramach zajęć przetłumaczyć jeden z wyroków Trybunału wydanych wyłącznie w języku francuskim. Dzięki pracy studentów udało się przetłumaczyć na język polski wyrok *Domenjoud p. Francji* z dnia 16 maja 2024 r. Tłumaczenie jest już dostępne w bazie orzeczeń Trybunału „HUDOC”. Pełnomocnik zachęcił wszystkich do zapoznania się z tym wyrokiem w języku polskim, podkreślając zarówno bardzo dobrą jakość tłumaczenia, jak i ciekawą problematykę samego wyroku. Poinformował również, że doświadczenia studentów z realizacji tego zadania były na tyle pozytywne, że zachęcili młodszych kolegów i koleżanki do podjęcia się podobnego zadania – kolejna grupa studentów Instytutu Romanistyki UW wybrała do przetłumaczenia wyrok *H.W. p. Francji* z 23 stycznia 2025 r.

VI. Sprawy różne.

Brak.

Paweł Wierdak
Pełnomocnik Ministra

**Uczestnicy posiedzenia Zespołu ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka
w dniu 18 grudnia 2025 r.**

Przewodniczący Zespołu	Paweł Wierdak , Pełnomocnik MSZ ds. postępowań przed ETPC
Sekretarz Zespołu	Marta Kaczmarska , Zastępca Pełnomocnika MSZ ds. koordynacji wykonywania wyroków ETPC
MSZ DPT	Agata Rogalska-Piechota , Zastępca Pełnomocnika Eliza Suchożebrska , Zastępca Pełnomocnika Anna Dużyńska-Pucha
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	Paweł Kosmułski , Departament do spraw Równego Traktowania Remigiusz Jendrych , Departament Oceny Skutków Regulacji i Analiz Marta Eljaszewicz , Departament Oceny Skutków Regulacji i Analiz Paulina Dobrowolska , Departament Służby Cywilnej
Kancelaria Sejmu RP	Bartosz Pawłowski , Biuro Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji
Kancelaria Senatu RP	Elżbieta Owczarek , Sekretarz Komisji Praw Człowieka i Praworządności
Ministerstwo Aktywów Państwowych	Sylvia Porożyńska , Departament Prawny
Ministerstwo Cyfryzacji	Magdalena Kujawińska , Departament Współpracy Międzynarodowej
Ministerstwo Finansów	Andrzej Statek , Departament Współpracy Międzynarodowej
Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Iwona Siek , Departament Prawny
Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Ewa Florkiewicz , Departament Prawny Adriana Gzik , Departament Prawny
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Zenon Dziadoń , Departament Legislacyjny Agata Kurdziel , Departament Ochrony Zabytków Aleksandra Chrzanowska , Departament Ochrony Zabytków
Ministerstwo Obrony Narodowej	Aneta Ślusarczyk , Departament Wojskowych Spraw Zagranicznych
Ministerstwo Rozwoju i Technologii	Jacek Marcinkowski , Departament Prawny
Ministerstwo Sportu i Turystyki	Maciej Piela , Departament Prawny
Ministerstwo Sprawiedliwości	Michał Peno , Departament Prawa Cywilnego i Gospodarczego Paweł Szponar , Departament Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka Julia Perendyk , DWMPC, praktykantka Alicja Ostrowska , DWMPC, praktykantka Maciej Ziółkowski , DWMPC, praktykant
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	Małgorzata Milewska , Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji
Ministerstwo Zdrowia	Ewelina Baka , Departament Współpracy Międzynarodowej Dorota Cisak , Departament Współpracy Międzynarodowej
Naczelny Sąd Administracyjny	Anna Chmielarz-Grochal , Kancelaria Prezesa NSA

	Adrianna Szypszak , Kancelaria Prezesa NSA
Sąd Najwyższy	Marcin Stębel , Biuro Studiów i Analiz
Trybunał Konstytucyjny	Anna Pudło-Jarek , Zespół Orzecznictwa
Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych	Anna Milcarz-Wilber
Biuro Rzecznika Praw Dziecka	Magdalena Czajkowska , Dyrektorka Zespołu Spraw Międzynarodowych i Konstytucyjnych
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich	Marek Chochowski , Zastępca Dyrektora Zespołu Prawa Konstytucyjnego, Międzynarodowego i Europejskiego
Biuro Rzecznika Praw Pacjenta	Mariusz Mamczarek
Centralny Zarząd Służby Więziennej	Kacper Suwiński , Biuro Dyrektora Generalnego, Pełnomocnik DG Służby Więziennej ds. Ochrony Praw Człowieka i Równego Traktowania
Główny Urząd Statystyczny	Grzegorz Frelak , Gabinet Prezesa Agnieszka Chwaleba-Potocka , Departament Współpracy Międzynarodowej
Instytut Pamięci Narodowej	Bogusław Czerwiński
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	Agata Ćwik , Biuro Organizacyjno-Prawne
Komenda Główna Policji	Anna Maj-Wydra , Gabinet Komendanta Głównego Policji, Pełnomocnik KGP ds. Ochrony Praw Człowieka
Krajowa Izba Radców Prawnych	Ewelina Cała-Wacinkiewicz
Naczelna Rada Adwokacka	Monika Gąsiorowska
Krajowa Rada Sądownictwa	Anna Dalkowska Katarzyna Chmura
Krajowa Szkoła Administracji Publicznej	Anna Jaroń
Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury	Tomasz Pośluszny
Państwowa Inspekcja Pracy - GIP	Anna Jaworska , Departament Prawny
Rządowe Centrum Legislacji	Agnieszka Łyszkowska , Departament Prawny i Kształcenia
Urząd do spraw Cudzoziemców	Robert Wróbel , Biuro Szefa Urzędu
Urząd Ochrony Danych Osobowych	Łukasz Ogorzałek , Departament Prawa i Nowych Technologii
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Łukasz Jurek , Departament Legislacyjno-Prawny
Amnesty International	Anna Błaszczak-Banasiak
Client Earth	Agnieszka Warso-Buchanan
Fundacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny (FEDERA)	Mateusz Biezuński
Helsińska Fundacja Praw Człowieka	Zuzanna Ganczewska
Instytut na rzecz Państwa Prawa	Tomasz Sienow
Kampania Przeciwko Homofobii	Anna Maria Linczowska Przemysław Walas
Ordo Iuris	Anna Kubacka
Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”	Arkadiusz Tomczak